

Från balettskola till Oscarsgala

Berättelse

Alicia Vikander föddes 1988 i Göteborg. Hennes mamma var skådespelare och hennes pappa var psykiater, vilket gjorde att Alicia tidigt fick se hur teatervärlden fungerade. Redan som barn stod hon på scenen, men hennes första stora dröm handlade inte om att spela teater. Hon ville bli balettdansare.

Från nio års ålder tränade hon balett, först i Göteborg och senare i Stockholm, dit hon flyttade som femtonåring. Träningen var hård och krävde många timmar varje dag. Trots att hon var skicklig fick hon problem med skador, och till slut förstod hon att hon inte skulle kunna fortsätta dansa professionellt. Det var ett tungt besked, men i stället för att ge upp sökte hon en ny väg. Hon började satsa på skådespeleri.

De första rollerna kom i svenska kortfilmer och i tv-serier. Genombrottet kom med filmen "Pure" från 2010, som handlar om en ung kvinna med ett svårt liv. För den rollen fick Alicia en Guldbagge, som är det viktigaste svenska filmpriset. Snart märkte även regissörer utanför Sverige hur stark hon var framför kameran.

Åren efter kom film på film. Hon spelade i den danska historiska filmen "A Royal Affair" och i den engelska filmen "Anna Karenina". År 2015 spelade hon en robot med artificiell intelligens i "Ex Machina", en roll som många kritiker hyllade. Men det stora ögonblicket kom året därpå. För sin roll i "The Danish Girl" vann hon en Oscar för bästa kvinnliga biroll. Hon blev därmed den andra svenska skådespelaren genom tiderna att vinna i den kategorin.

Efter Oscarn fortsatte karriären utomlands. Hon spelade huvudrollen som äventyraren Lara Croft i actionfilmen "Tomb Raider". Hon har också arbetat på engelska, danska och svenska, vilket är ovanligt för en skådespelare. Privat gifte hon sig 2017 med den irländsk-tyska skådespelaren Michael Fassbender.

Alicias historia visar att en stängd dörr kan leda till en ny. Hon förlorade sin första dröm om dansen, men hittade en annan väg där hon till slut nådde ända fram till filmens finaste pris.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
psykiater	en läkare som hjälper människor med psykiska problem
balettdansare	en person som dansar klassisk dans på scen
skicklig	mycket bra på något
skada	när kroppen tar skada, till exempel en sträckning
professionellt	som ett yrke, för att tjäna pengar
genombrott	när någon plötsligt blir känd och får framgång

ORD	FÖRKLARING
regissör	den person som leder inspelningen av en film
kritiker	en person som bedömer filmer och skriver om dem
biroll	en mindre, men viktig, roll i en film
äventyrare	en person som söker spänning och farliga upplevelser
ovanligt	något som inte händer ofta
nå ända fram	att lyckas till slut, att komma i mål

Läsförståelsefrågor

1. Vad ville Alicia Vikander helst bli när hon var ung?
 1. skådespelare
 2. balettdansare
 3. läkare
2. Varför slutade hon med dansen?
 1. Hon tyckte inte längre att det var roligt.
 2. Hon fick skador i kroppen.
 3. Hon flyttade utomlands.
3. Vilket pris fick hon för filmen "Pure"?
 1. en Oscar
 2. en Guldbagge
 3. ett pris i Venedig
4. För vilken film vann hon en Oscar?
 1. "Tomb Raider"
 2. "Ex Machina"
 3. "The Danish Girl"
5. Vilken sorts roll spelade hon i "Ex Machina"?
 1. en robot med artificiell intelligens
 2. en drottning
 3. en dansare
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Alicia växte upp i en familj där en förälder arbetade med teater.
 2. Hon vann en Oscar för bästa kvinnliga huvudroll.
 3. Hon har en syster som också är skådespelare.
7. Förklara med egna ord varför det var ett tungt besked för Alicia att sluta dansa.
8. Texten säger att hon spelat på flera språk. Vilka tre språk nämns?
9. Vad menas med meningen "en stängd dörr kan leda till en ny"? Förklara hur den passar Alicias liv.
10. Varför tror du att regissörer i andra länder började vilja arbeta med henne?
11. Nämn två filmer där hon spelade som är historiska eller utspelar sig i en annan tid.

Facit

1. b
2. b
3. b
4. c
5. a
6. 1. ja b) nej (hon vann för bästa kvinnliga *biroll*) c) det står inte i texten
7. Exempel på svar: Hon hade tränat balett i många år och drömt om att bli dansare. När hon fick skador måste hon ge upp den drömmen, och därför kändes beskedet tungt och sorgligt.
8. Engelska, danska och svenska.
9. Exempel på svar: Det betyder att när något misslyckas kan en ny möjlighet öppna sig. När Alicia inte kunde dansa började hon i stället med skådespeleri och lyckades där.
10. Exempel på svar: Hon var skicklig och stark framför kameran, och efter att hon vunnit priser i Sverige fick fler regissörer upp ögonen för henne.
11. Två av: "A Royal Affair", "Anna Karenina", "The Danish Girl".

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Temat är att byta riktning i livet och att en motgång kan bli en ny början. Texten passar för att diskutera drömmar, yrkesval och att våga prova nytt. Inferensfrågorna 9 och 10 kräver att eleverna tolkar och drar egna slutsatser.

Diskussionsfrågor

- Har du någon gång behövt ändra en dröm eller en plan? Vad hände?
- Är det en fördel eller en nackdel att kunna flera språk i ett yrke? Motivera.
- Vad tror du krävs för att lyckas som skådespelare i andra länder?
- **Skriv (5 meningar):** Berätta om en person du beundrar och varför. Vad har den personen gjort som du tycker är viktigt?

Källor och faktagranskning

- Wikipedia: Alicia Vikander – https://en.wikipedia.org/wiki/Alicia_Vikander
- Encyclopaedia Britannica: Alicia Vikander – <https://www.britannica.com/biography/Alicia-Vikander>
- IMDb: Alicia Vikander – <https://www.imdb.com/name/nm2539953/>
- Wikipedia: List of awards and nominations received by Alicia Vikander – https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_awards_and_nominations_received_by_Alicia_Vikander

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: Alicia Vikander föddes 3 oktober 1988 i Göteborg. Mamma Maria Fahl var scenskådespelare, pappa Svante Vikander är psykiater. Hon tränade balett (bland annat vid Svenska Balettskolan i Göteborg och Kungliga Svenska balettskolan i Stockholm) men slutade på grund av skador. Filmdebut i "Pure" (2010), Guldbaggen för

bästa kvinnliga huvudroll. Internationellt genombrott med "A Royal Affair" och "Anna Karenina" (2012) samt "Ex Machina" (2015). Vann en Oscar för bästa kvinnliga biroll för "The Danish Girl" vid galan 2016. Spelade Lara Croft i "Tomb Raider" (2018). Gift med skådespelaren Michael Fassbender sedan 2017. Osäkerhet: exakta detaljer om privatliv (antal barn, bosättning) bygger på presskällor och kan ändras; uppgifterna används inte i texterna.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.